Полтавський фаховий коледж

Полтавського університету економіки і торгівлі

Циклова комісія бізнесу й адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
_____ Людмила ФРАНКО
(підпис)
«02» вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **Основи обліку, оподаткування та страхування**
освітня програма/спеціалізація «Логістика»
спеціальність D7 Торгівля
галузь знань D7 Бізнес, адміністрування та право

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи обліку, оподаткування та страхування» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні циклової комісії бізнесу й адміністрування
Протокол від «02» вересня 2026 р. № 01

Полтава 2026

Робоча програма «Основи обліку, оподаткування та страхування» для студентівза галуззю знань D7 Бізнес, адміністрування та право спеціальністю D7 Торгівля освітньо-професійна програма Логістика

Протокол від 02 вересня 2026 р. № 01

Розробник(и): Кононенко Жанна Андріївна, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії бізнесу й адміністрування.

Протокол від 02 вересня 2026 р. № 01

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Логістика»

спеціальності «Торгівля» освітнього ступеню

«фаховий молодший бакалавр»

Анжела ЗАХАРЕНКО-СЕЛЕЗНЬОВА

Голова циклової комісії Анжела ЗАХАРЕНКО-СЕЛЕЗНЬОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	*Пререквізити:* організація підприємницької діяльності, сучасні інформаційні та комунікаційні технології, організація торгівлі, товарознавство (теоретичні основи), основи логістики *Постреквізити:* логістичні системи, ринок і ресурси товарів, організація логістичного обслуговування, оптимізація та цифровізація логістичних процесів
Мова викладання	українська
Статус дисципліни *обов'язкова*	
Курс/семестр вивчення	2 курс 1 семестр
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	5
Денна форма навчання:	
Кількість годин: – загальна кількість: 3 семестр – 150 годин.	
- лекції: 22	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 44	
- самостійна робота: 84	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): *залік* (ПМК)	
Заочна форма навчання	
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр , 2 семестр . - лекції: 1 семестр , 2 семестр . - практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр ____, 2 семестр . - самостійна робота: 1 семестр , 2 семестр . - вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): 1 семестр _, 2 семестр _	

2. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни **«Основи обліку, оподаткування та страхування»** є формування у здобувачів фахової передвищої освіти цілісного комплексу базових знань, практичних умінь і навичок щодо ведення бухгалтерського обліку, застосування механізмів оподаткування, а також використання інструментів страхування та управління ризиками в операційній діяльності підприємств торгівлі, роздрібного продажу та суб'єктів логістичного обслуговування.

Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,

програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПР 03 Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності ПР 13 Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій та торговельній діяльності	ЗК 03 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	ЗК 07 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК 08 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість
	СК 05 Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності
	СК 06 Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур
	СК07 Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій та торговельній діяльності

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Основи бухгалтерського обліку в діяльності підприємства

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Сутність, види та значення обліку в управлінні підприємством. Предмет і метод бухгалтерського обліку. Елементи методу: первинне спостереження, вартісне вимірювання, поточне групування та підсумкове узагальнення. Поняття про бухгалтерський баланс, його будова та значення. Система рахунків бухгалтерського обліку та подвійний запис. Первинні документи як основа облікового процесу, вимоги до їх оформлення та документообіг.

Тема 2. Організація бухгалтерського обліку на торговельному підприємстві

Правові засади регулювання обліку в Україні (Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку). Облікова політика підприємства: сутність, призначення та порядок її формування. Особливості організації обліку на підприємствах торгівлі, роздрібного продажу та логістичного обслуговування. Права, обов’язки та відповідальність головного бухгалтера.

Тема 3. Облік основних господарських процесів діяльності

підприємства

Облік процесу постачання: придбання товарів і матеріалів, відображення транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) та послуг з доставки. Облік товарних запасів на складах і в торговельних залах. Облік процесу реалізації товарів і послуг у гуртовій та роздрібній торгівлі. Облік коштів на розрахункових рахунках та в касі. Облік розрахунків з постачальниками, покупцями, підзвітними особами та персоналом з оплати праці.

Тема 4. Облікові регістри, форми та інформаційне забезпечення обліку

Класифікація та призначення облікових регістрів (журнали, відомості, картки). Способи виправлення помилок у документах і регістрах. Форми бухгалтерського обліку. Комп'ютеризація облікового процесу: використання спеціалізованого програмного забезпечення (ERP-систем) для ведення обліку в торгівлі та логістиці. Сутність і склад фінансової звітності.

Модуль 2. Оподаткування діяльності підприємства

Тема 5. Податкова система та основи оподаткування підприємств

Сутність, функції та роль податків у державній економіці. Законодавча база оподаткування в Україні. Класифікація податків і зборів: загальнодержавні та місцеві податки. Елементи податку (об'єкт, база, ставка, податковий період, пільги). Податкові права та обов'язки платників податків. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Тема 6. Податок на прибуток підприємств

Економічний зміст податку на прибуток. Платники податку. Порядок визначення об'єкта оподаткування: фінансовий результат до оподаткування (за даними бухгалтерського обліку) та коригуючі податкові різниці. Ставки податку. Податковий (звітний) період, порядок розрахунку та строки сплати. Оформлення та подання податкової декларації з податку на прибуток.

Тема 7. Податок на додану вартість у діяльності підприємства

Сутність ПДВ як непрямого податку. Платники ПДВ та умови обов'язкової і добровільної реєстрації. Об'єкт оподаткування та бази нарахування ПДВ при постачанні товарів, робіт і послуг. Розприділення на податкові зобов'язання та податковий кредит. Податкова накладна та її реєстрація в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН). Порядок розрахунку суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню.

Тема 8. Спрощена система оподаткування

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Групи платників єдиного податку, обмеження щодо обсягу доходу, чисельності працівників та видів діяльності (особливості для роздрібної торгівлі та надання послуг). Ставки єдиного податку та порядок їх сплати. Переваги та недоліки спрощеної системи для малого й середнього бізнесу.

Порядок ведення обліку доходу та витрат платниками єдиного податку.

Модуль 3. Ризики та страхування у підприємницькій діяльності

Тема 9. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства

Поняття підприємницьких ризиків у сфері торгівлі та логістики (ризики втрати чи пошкодження товарів, затримки поставок, неплатежів). Облікові інструменти ідентифікації та оцінки ризиків. Відображення в обліку резервів сумнівних боргів, уцінки товарно-матеріальних цінностей, результатів інвентаризації (нестач, псувань, втрат у межах і понад норми природного убутку). Роль облікової інформації в прийнятті антикризових управлінських рішень.

Тема 10. Сутність, функції та роль страхування

Економічна сутність страхування як форми компенсації збитків та мінімізації ризиків. Основні поняття страхування: страховик, страхувальник, страховий ризик, страхова сума, страхова премія, страхове відшкодування. Форми страхування (добровільне та обов'язкове). Особливості видів страхування в торговельно-логістичній діяльності: страхування вантажів (карго), транспортних засобів (каско), майна (складів, товарних залишків, торговельних точок) та відповідальності перевізника/експедитора.

Тема 11. Практичне застосування облікової, податкової та страхової інформації в діяльності підприємства

Комплексне використання фінансово-облікових даних для аналізу стану та ефективності діяльності підприємства. Порядок відображення в обліку витрат на страхування та отримання страхового відшкодування. Взаємозв’язок між обліковими показниками, податковими зобов’язаннями та рівнями ризику бізнес-процесів. Формування підсумкової звітності для прийняття обґрунтованих управлінських та оперативних рішень у сфері торгівлі та логістики.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни «Основи обліку, оподаткування та страхування»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	**К і л к і с т**	**Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття**	**К і л к і с т**	**Завдання самостійної роботи в розрізі тем**	**К і л к і с т**

Модуль 1. Основи бухгалтерського обліку в діяльності підприємства					
Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	2	**Практичне заняття 1–2.** Застосування методу обліку та документообіг. 1. Побудова початкового балансу. 2. Відображення господарських операцій на рахунках за допомогою подвійного запису. 3. Оформлення та перевірка первинних документів.	4	1. Дослідження видів господарських засобів та джерел їх формування. 2. Опрацювання Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.	8
Тема 2. Організація бухгалтерського обліку на торговельному підприємстві	2	**Практичне заняття 3–4.** Формування облікової політики. 1. Складання проекту наказу про облікову політику торговельно-логістичного підприємства. 2. Визначення посадових обов'язків працівників облікової служби.	4	1. Вивчення особливостей організації обліку в суб'єктів малого бізнесу. 2. Ознайомлення з Етичним кодексом бухгалтера.	8
Тема 3. Облік основних господарських процесів діяльності підприємства	2	**Практичне заняття 5–7.** Облік руху товарів та розрахунків. 1. Складання проведення з обліку закупівлі та реалізації товарно-матеріальних цінностей. 2. Розподіл транспортно-	6	1. Методи оцінки вибуття товарно-матеріальних цінностей (FIFO, середня зважена). 2. Порядок проведення та документального оформлення	10

		заготівельних витрат (ТЗВ). 3. Облік касових операцій та розрахунків з постачальниками/покупцями.		інвентаризації товарів.	
Тема 4. Облікові регістри, форми та інформаційне забезпечення обліку	2	**Практичне заняття 8.** Заповнення облікових регістрів та форм звітності. 1. Запис господарських операцій у журнально-ордерній формі обліку. 2. Виправлення помилок коректурним способом та «червоним сторно». 3. Ознайомлення зі структурою Балансу (Ф. №1).	2	1. Порівняльний аналіз сучасних програмних продуктів для автоматизації обліку в торгівлі та логістиці. 2. Склад та строки подання річної фінансової звітності.	8
Поточна модульна робота 1		Виконання модульної контрольної роботи 1	2	Підготовка до модульної контрольної роботи 1	
Модуль 2. Оподаткування діяльності підприємства					
Тема 5. Податкова система та основи оподаткування підприємств	2	**Практичне заняття 9–10.** Податкова система та елементи податку. 1. Аналіз класифікації податків і зборів в Україні. 2. Визначення елементів податку на прикладах окремих платежів. 3. Розрахунок податкових санкцій за несвоєчасну сплату.	4	1. Вивчення структури та функцій Державної податкової служби України. 2. Податковий календар підприємства: строки подання звітності та сплати.	8
Тема 6. Податок на прибуток підприємств	2	**Практичне заняття 11–12.** Обчислення податку на прибуток. 1. Визначення об'єкта	4	1. Порядок амортизації основних засобів у податковому	8

		оподаткування податком на прибуток за даними обліку. 2. Заповнення розділів Декларації з податку на прибуток підприємства.		обліку. 2. Особливості оподаткування прибутку неприбуткових організацій.	
Тема 7. Податок на додану вартість у діяльності підприємства	2	**Практичне заняття 13–14.** Механізм нарахування та обліку ПДВ. 1. Розрахунок податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ. 2. Складання та заповнення Податкової накладної. 3. Заповнення Декларації з ПДВ.	4	1. Система електронного адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ): принцип роботи. 2. Підстави та порядок зупинення реєстрації податкових накладних (блокування).	8
Тема 8. Спрощена система оподаткування	2	**Практичне заняття 15.** Застосування спрощеної системи оподаткування. 1. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної систем оподаткування. 2. Розрахунок єдиного податку для різних груп платників. 3. Заповнення Декларації платника єдиного податку.	2	1. Порядок ведення обліку доходів і витрат ФОП на спрощеній системі. 2. Особливості застосування РРО/ПРРО платниками єдиного податку.	8
Поточна модульна робота 2		Виконання модульної контрольної роботи 2	2	Підготовка до модульної контрольної роботи 2	
Модуль 3. Ризики та страхування у підприємницької діяльності					
Тема 9. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	2	**Практичне заняття 16–17.** Облік ризиків та втрат підприємства. 1. Сформування та відображення в обліку резерву сумнівних	4	1. Оцінка ризиків неплатоспроможності контрагентів за даними бухгалтерської	6

		боргів. 2. Відображення нестач, псування та втрат товарів у межах і понад норми природного убутку.		звітності. 2. Нормативи природного убутку товарів під час транспортування та зберігання.	
Тема 10. Сутність, функції та роль страхування	2	**Практичне заняття 18.** Страховий захист бізнес-процесів. 1. Аналіз договорів страхування вантажів (карго) та автотранспорту (каско). 2. Розрахунок страхових платежів та страхового відшкодування при франшизі.	2	1. Особливості міжнародного страхування вантажів (застереження Інституту лондонських страховиків ICC). 2. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності перевізників.	6
Тема 11. Практичне застосування облікової, податкової та страхової інформації в діяльності підприємства	2	**Практичне заняття 19.** Комплексний аналіз та прийняття управлінських рішень. 1. Відображення в обліку витрат на страхування та страхових виплат при настипі страхового випадку. 2. Комплексна оцінка ефективності бізнес-операцій.	2	1. Податковий облік витрат на страхування майна та працівників. 2. Аналіз фінансової стійкості підприємства на основі даних обліку та звітності.	6
Поточна модульна робота 3		Виконання модульної контрольної роботи 3	2	Підготовка до модульної контрольної роботи 3	
	22		44		84

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1–4). Обговорення матеріалу та активність на практичних заняттях (теми 1–4) – *8 балів*; Виконання та захист практичних завдань (теми 1–4) – *8 балів*; Самостійна робота, доповіді/презентації – *4 бали*; Поточний тестовий контроль – *4 бали*; Поточна модульна робота 1 – *6 балів*.	30
Модуль 2 (теми 5–8). Обговорення матеріалу та активність на практичних заняттях (теми 5–8) – *10 балів*; Виконання та захист практичних завдань з розрахунку податків (теми 5–8) – *12 балів*; Самостійна робота, експрес-опитування – *5 балів*; Поточний тестовий контроль – *5 балів*; Поточна модульна робота 2 – *8 балів*.	40
Модуль 3 (теми 9–11). Обговорення матеріалу та активність на практичних заняттях (теми 9–11) – *8 балів*; Виконання та захист практичних завдань (теми 9–11) – *8 балів*; Самостійна робота та аналітичні завдання – *4 бали*; Поточний тестовий контроль – *4 бали*; Поточна модульна робота 3 – *6 балів*.	30
Разом	**100**

6. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	**Вид роботи**	**Бали**
1. Навчальна.	Підготовка якісних презентацій або мультимедійних матеріалів до тем лекцій/практичних	**до 10 балів** (за весь семестр)
	Успішне проходження додаткового онлайн-тестування або проміжних перевірочних платформ	
2. Науково-дослідна	Участь у студентській науково-практичній конференції або круглому столі з тематики дисципліни	**до 10 балів** (за весь семестр)
	Підготовка та публікація тез доповіді	

	Виконання аналітичного міні-дослідження (наприклад, порівняльний аналіз систем оподаткування конкретного суб'єкта господарювання або оцінка страхових ризиків у логістичному ланцюзі)	
	Участь у студентських олімпіадах, конкурсах фахової майстерності з економічних дисциплін або бухгалтерського обліку	

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	**Оцінка за національною шкалою**
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

7. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: підручник [3-е видан.] / [за ред. д.е.н., проф. П.О. Куцика; П.О. Куцик, В.І. Бачинський, Р.М. Воронко, О.А. Полянська, С.І. Головацька, М.В. Корягін, К.І. Кузьмінська, М.Ю. Чік]. Львів: Видавництво Львівського торговельноекономічного університету, 2023. 308 с.

2. Крисоватий, А.І., Панасюк, В.М., Мельничук, І.В. Основи обліку і оподаткування: підручник (е-видання). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 565 с.

3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.

Додаткові

1. https://dtkt.com.ua – сайт журналу «Дебет-кредит».
2. https://buhgalter911.com – сайт журналу «Бухгалтер 911».
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 № 996-XIV. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text
4. Податковий кодекс України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text
5. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text
6. Порядок заповнення форм фінансової звітності в державному секторі, затверджений наказом Мінфіну від 28.02.2017 р. № 307. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0384-17#Text
7. Блакита Г. В., Гладій О. М., Дзюба О. М., Бровко О. Т. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2021. 288 с.
8. Бондар М.І., Левицька С.О., Остап'юк Н.А., Осадча О.О., Антонюк О.Р., Зінкевич О.В. Бухгалтерський облік в управлінні: підручник. Рівне, 2023. 244 с.
9. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності : підручник. 2-ге вид. Київ : Центр учб. літ., 2022. 282 с.
10. Опальчук Р.М. Страховий менеджмент: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2023. 251 с.
11. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

8. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word – додаток для створення й обробки документів. Цей додаток формує за замовчуванням файли з розширенням doc, хоча користувач за своїм розсудом може зберігати файли з іншими розширеннями (dot – файл шаблону, rtf – текст у спеціальному форматі, що відключає макроси, txt – тільки неформатований текст, html – формат веб-сторінок та ін.). Документи, створені цим додатком, можуть містити текст, графіку, таблиці, звук, відеокліпи.

2. Microsoft Excel – програма керування електронними таблицями загального призначення, що використовується для обчислень, організації й аналізу ділових даних.

3. Microsoft Power Point – засіб розробки демонстраційних матеріалів для електронної презентації з використанням слайдів. Створює файли з розширенням ppt. Демонстраційний матеріал може містити текст, таблиці, діаграми, графіку, анімацію, звук та інші ефекти мультимедіа. Виходячи з того, що Power Point є складовою частиною пакета Microsoft Office, презентацію можна досить швидко підготувати, використовуючи фрагменти документів Microsoft Word, таблиць і діаграм Excel, даних Access.

4. Дистанційний курс «Основи обліку, оподаткування та страхування» в Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ.